เป็นการบั่นทอนความน่าเชื่อถือแห่งพื้นฐานปรัชญาปฏิฐานนิยมเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์แห่งธรรมชาติ (Chalmers, Alan F, 1982) โดยชี้ให้ เห็นว่า ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นตามแนวอุปนัย และไม่ได้ถูกทดสอบโดยปัจเจกบุคคล บนพื้นฐานแห่งประจักษ์พยานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ โดยแท้จริงแล้วไม่มีสิ่งที่เรียกว่า การสังเกตที่เป็นกลางโดยทางทฤษฎีนักคิด เช่น Bhaskar (Bhaskar, Roy, 1975) ก็ปฏิเสธแนวคิดปรากฏการณ์นิยม (Phenomenalism) และการยืนยันความจริงนิยม (Verificationism) โดยได้แสดงให้เห็นว่า ความจริงแท้ (Reality) มี 3 ระดับ คือ (1) ระดับที่ดูเหมือนจริง (Real) (2) ระดับความจริงแท้ (Actual) และ (3) ระดับความจริงประจักษ์ (Empirical) พร้อมกับอ้าง ถึงการมีอยู่แห่งโครงสร้างที่ซ่อนเร้นอยู่ และกลไกที่มองไม่เห็นซึ่งปฏิบัติการเป็นอิสระจากการที่เราไม่รู้ถึงสิ่งเหล่านั้น แต่พลังอำนาจและความน่าจะคงมีอยู่แห่งโครงสร้างและกลไกเหล่านั้น สามารถศึกษาวิจัยได้ในเชิงประจักษ์

3. แนววิธีศึกษาหลังยุคปัจจุบัน (Post Modern Approach)

แนววิธีศึกษาหลังยุคปัจจุบัน (หรือหลังยุค Modern) **เป็นวีธีการศึกษาที่ใช้ภาษา โดยการสร้างวาทกรรมใหม่ รวมทั้งการกำหนดแนวคิด บางอย่างเป็นกรอบกำหนด แนวทางศึกษาปรากฏการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้** (พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์, 2546) วิธีการศึกษาแนวนี้มักจะถูกครอบงำโดยบุคคลที่มีอิทธิพลในสังคม เช่น นักวิชาการ นักบริหาร นักกำหนดแผนและนโยบาย ผู้นำทางการเมือง และผู้นำทางสังคม เป็นต้น

แนวคิดที่นิยมนำมาใช้ในการศึกษาจะสัมพันธ์ กับแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม การปฏิรูปทางการเมือง การสร้างจิตสำนึก ความเป็นพลเมือง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่ยั่งยืน วิธีการศึกษาเชิงบูรณาการ ความรับผิดชอบต่อสังคม ระเบียบวิธีศึกษาแบบ Ethno autography หรือ Auto ethnology เป็นต้น

กล่าวโดยจำเพาะ แนววิธีการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมและทางการเมืองในยุคหลังยุคปัจจุบัน **จะเน้นวิธีการศึกษาเชิงบูรณาการ วิธีการศึกษาแบบผสานวิธี วิธีการศึกษาแบบมุ่งเป้า วิธีการวิเคราะห์แบบ SWOT วิธีการศึกษาแบบสหวิทยาการ** แต่ในบางสขาแห่งสังคมศาสตร์อิทธิพลวิธีการศึกษาตามแนว Positivism หรือปฏิฐานนิยม ยังคงกระแสนิยมอยู่อย่างเข้มข้น และเป็นในในลักษณะที่เรียกกันว่า School of Research หรือสำนักวิจัยนั้น ๆ

4. แนวทางการศึกษาแบบตีความ (Interpretative Approach)

แนวทางการศึกษาแบบตีความเป็นวีการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาความหมาย และคุณค่าของสิ่งที่ค้นพบ